

ระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและ
เทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
Levels of Leadership Characteristics of Educational Personnel,
Nakhon Ratchasima College of Agriculture and Technology

สิทธิศักดิ์ มนต์ฤทธานภาพ
ดร.วิชาญ เจริญวิไลรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตะวัน กำหอม
วิทยาลัยทองสุข
Sittisak Monritthanupap
Dr. Wichan Reenwilairat
Assistant professor Dr.Naitawan Kumhom
Thong Sook College
Email: ntawan@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 5 กันยายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 21 ธันวาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 30 ธันวาคม 2565
Received: September 5, 2022; Revised: December 21, 2022; Accepted: December 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา 2) เพื่อศึกษา
ระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิต
อาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว
จังหวัดนครราชสีมาประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 57 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและ
เทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงที่สุด 2) ระดับ
จิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัด
นครราชสีมา พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมาส่วนใหญ่มีจิต
อาสามากที่สุด รองลงมาคือจิตอาสาปานกลางน้อยที่สุด 3) ความสัมพันธ์ของลักษณะภาวะ
ผู้นำและความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
นครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (.023)

คำสำคัญ: ความมีจิตอาสา, ลักษณะภาวะผู้นำ, บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) Levels of leadership characteristics of educational personnel, 2) Volunteer level of educational personnel, and 3) Relationship of Leadership Characteristics to Volunteering in School Management of Educational Personnel Nakhon Ratchasima College of Agriculture and Technology, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province. The population used in the research consisted of 57 people. The research instruments were questionnaires, statistical data analysis, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The results of the research showed that 1) Levels of leadership characteristics of educational personnel Nakhon Ratchasima College of Agriculture and Technology, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province Has the highest democratic leadership. 2) Volunteer level of educational personnel Nakhon Ratchasima College of Agriculture and Technology, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province found that teachers and educational personnel Most of Nakhon Ratchasima College of Agriculture and Technology had 39 volunteers. followed by 16 volunteers, and 2 moderate volunteers. 3) Relationship of Leadership Characteristics and Volunteer Spirit in School Management of Educational Personnel Nakhon Ratchasima College of Agriculture and Technology, Sikhio District, Nakhon Ratchasima Province Low correlation.

Keyword: Public Consciousness, Community Leader, Educational Personnel

บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการสื่อสารอย่างไร้พรมแดน การพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดค่านิยมทางวัตถุเพิ่มมากขึ้นจนทำให้เกิดการแข่งขัน เอารอดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน โดยที่สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ล้วนแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมไทยในบริบทต่าง ๆ โดยเฉพาะความเจริญเติบโตทางด้านวัตถุ การค้า การลงทุน การแลกเปลี่ยน และนวัตกรรม ที่สำคัญได้นำวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาจนทำให้ประชาชนเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตเป็นสังคมวัตถุนิยม บริโภคนิยม มีวิถีชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ รักสบาย เห็นแก่ตัว ขาดจิตสำนึก มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตัวเองมากกว่าส่วนรวม ความสำนึกต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลงทุกวันจนทำให้ไม่มีความสามัคคี จากสภาพปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการขาดจิตอาสา (อรรถนาถ ไชยนาพงษ์.2557:1)

จิตอาสา หรือ จิตสำนึกสาธารณะ คือ การตระหนักรู้ และคำนึงถึงส่วนร่วมรวมกันหรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกันกับตน (มัลลิกา มัติโก.2541:5)คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตอาสา ที่จะ

ประกอบไปด้วยพฤติกรรมหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้อื่นและคนในสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น การอำนวยความสะดวกให้กับผู้อื่นและการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ด้านที่ 2 ด้านเสียสละต่อสังคมเป็นพฤติกรรมที่บุคคลจะ สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อแลกกับประโยชน์ของคนหมู่มาก ได้แก่ การสละเงิน แรงกาย เพื่อผู้อื่นในสังคม และการสละเวลาและการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ด้านที่ 3 ด้านมุ่งมั่นพัฒนาสังคมเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น ได้แก่ การสนใจในปัญหา และการเปลี่ยนแปลงพร้อมทั้งเสนอความคิดที่จะพัฒนาสังคมและการร่วมพัฒนากิจกรรมการเสริมสร้างจิตอาสาเพื่อสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย (ณัฐนิชกร ศรีบริบูรณ์.2550:25)

ผู้บริหารสถานศึกษาคือ บุคคลซึ่งถูกแต่งตั้งขึ้นมา หรือได้รับการยกย่องขึ้นมาเป็นหัวหน้ามีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา (สุจิตรา เกิดวุฒิพร.2541:10) ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะสามารถบันดาลให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียนคือผู้นำ ที่จะชี้แนะ สั่งการ และวางกรอบทิศทางทางการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นไปตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ ครุยุคใหม่ที่กำลังทำการปฏิรูปการเรียนรู้ย่อมปรารถนาผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ที่มีแนวการบริหารตอบสนองต่อการปฏิรูปการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ผู้บริหารยุคใหม่จะมีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารโรงเรียนตามแนวการบริหารแบบใหม่มีปรัชญา แนวคิด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เช่นมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษา ใฝ่รู้ และติดตามข้อมูลข่าวสารให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศ และในโลกอยู่เสมอ มีแนวทางการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจ หรือการบริหารจัดการแบบที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน(พระมหาสมบุญ สุธมโม. 2557:89)

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาเพราะพฤติกรรมจิตอาสาเป็นความงดงามของสังคมเป็นวัฒนธรรมที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษาอย่างไร องค์ความรู้ที่ได้จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาและเอื้อประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมนำไปสู่สังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันต่อไปในอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องระดับลักษณะภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาผู้วิจัย โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและบุคลากรวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 57 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะของผู้นำ ดังนี้
 - 1.1 ผู้นำแบบเผด็จการ
 - 1.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตย
 - 1.3 ผู้นำแบบเสรีนิยม
2. ตัวแปรตาม คือ ดังนี้
 - 2.1 การช่วยเหลือผู้อื่น
 - 2.2 การเสียสละต่อสังคม
 - 2.3 ความมุ่งมั่นพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยกำหนดจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย มากำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยเป็นแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยคำถามมีลักษณะปลายปิด ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละต่อสังคม ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาคำถามแต่ละข้อมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) (ในตะวัน กำหอม, 2559: 38)

- 5 หมายถึง ระดับจิตอาสามากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับจิตอาสา
- 2 หมายถึง ระดับจิตอาสาปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับจิตอาसान้อย
- 1 หมายถึง ระดับจิตอาसान้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นความสัมพันธ์ของลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยแต่ละข้อเป็นการให้ความสำคัญในแต่ละเรื่อง ที่มีคำตอบให้เลือก แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวความคิดของลิเคอร์ท สเกล (Likert Scale) โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้ (ในตะวัน กำหอม, 2559: 28)

- 5 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำ
- 3 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำน้อย
- 1 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำน้อยที่สุด

2. การพัฒนาเครื่องมือ

2.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ร่างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (IOC) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบและให้ความคิดเห็น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ (ในตะวัน กำหอม, 2559: 98)

คะแนน	+ 1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้อง
คะแนน	0	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้อง
คะแนน	-1	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้อง

เมื่อผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาพิจารณารวมกันเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (IOC) หากมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.61 – 1.0 จะเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้

2.2 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจำนวน 30 คน

2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ตามแบบครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น .97

2.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมทั้งหมด 57 ชุด เท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องและนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากรกรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมด ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้ค่าสถิติ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 ข้อมูลแบบสอบถามระดับจิตอาสาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ข้อมูลและ แปลความหมายจากค่าเฉลี่ยที่ได้โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่า ตามแนวคิดของ ดังนี เบสท์ (Best. 1977: 147 อ้างถึงใน ในตะวัน กำหอม. 2559: 38) การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับจิตอาสามากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับจิตอาสามาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับจิตอาสาปานกลาง

1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับจิตอาสาต่ำ
1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับจิตอาสาต่ำที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะภาวะผู้นำต่อความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมาโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปร(Pearson's product moment correlation coefficient (r)) ตามเกณฑ์ของ(ในตะวัน กำหม่อม, 2552: 57) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.91-1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.71-.90	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.31 -.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.01 - .30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	.00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะของผู้นำ พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงที่สุด รองลงมา ผู้นำแบบเสรีนิยม และผู้นำแบบเผด็จการ โดยมีคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำ แตกต่างกัน ในระดับน้อย

2. ปัจจัยรายด้านจิตอาสา พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมาส่วนใหญ่มีจิตอาสามากที่สุดจำนวน 39 คน รองลงมา มีจิตอาสาจำนวน 16 คน และมีจิตอาสาปานกลางจำนวน 2 คน โดยมี จิตอาสาด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละต่อสังคมและด้านด้านความมุ่งมั่นพัฒนา โดยมีจำนวนและร้อยละแตกต่างกัน

3 ความสัมพันธ์ของลักษณะภาวะผู้นำและความมีจิตอาสาในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ (.023)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความมีจิตอาสา ผลการวิจัย พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมาส่วนใหญ่มีจิตอาสามากที่สุดจำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 68.4 รองลงมา มีจิตอาสาจำนวน 16 คนเป็นร้อยละ 28.1 และมีจิตอาสาปานกลางจำนวน 2 คนเป็นร้อยละ 3.5 โดยมี จิตอาสาด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการเสียสละต่อสังคมและด้านด้านความมุ่งมั่นพัฒนา โดยมีจำนวนและร้อยละแตกต่างกัน เนื่องจาก

จะเห็นว่าด้านการช่วยเหลือผู้อื่นนั้นถือเป็นความมีจิตอาสาที่กระทำได้ง่ายกว่าด้านความมุ่งมั่นพัฒนาและด้านการเสียสละต่อสังคม เนื่องจากด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ผู้นำสามารถแสดงได้ง่ายกว่า เพราะเป็นเรื่องของการแสดงความรู้สึกจิตใจ ความโอปอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การอำนวยความสะดวก การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น การช่วยแนะนำสิ่งที่ถูกที่ควรแก่ผู้อื่น แต่ด้านการเสียสละต่อสังคมเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เห็นเป็นรูปธรรมในระดับที่สูงกว่าด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือในรูปร่างกายแรงใจ เช่น การเสียสละเวลาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม สละกำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น การรู้จักเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ สละประโยชน์ที่ตนพึงได้รับเพื่อประโยชน์ของคนหมู่ใหญ่หรือคนที่อ่อนแอกว่า ส่วนด้านความมุ่งมั่นพัฒนานั้นถือเป็นความมีจิตอาสาที่กระทำได้ค่อนข้างยากที่สุด เพราะความมุ่งมั่นเป็นความมีจิตอาสาในระดับสูงที่มาจากความคิดริเริ่มในการพัฒนาคน พัฒนาสังคมความตั้งใจที่จะทำงานส่วนรวม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสายใจ เรือนใจหลัก (2553) พบว่า ผู้นำมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง กระตุ้น ชี้นำผลักดันให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่นมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ โดยมีความสำเร็จของกลุ่มหรือองค์กรเป็นเป้าหมาย มาลีรัตน์ ทวีเจริญ (2550) พบว่า ผู้นำชุมชนจะเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของคนในชุมชน ผู้นำควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม เคารพกฎระเบียบและเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในชุมชน มาลีรัตน์ ทวีเจริญ (2550) พบว่า ผู้นำชุมชนในเขตจังหวัดแพร่มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากทั้งในด้านบุคลิกภาพด้านการบริหาร การปฏิบัติงาน ด้านจริยธรรม และด้านสุขภาพ และ วัฒนวิทย์ ขำพร้อม (2555) พบว่า วิธีการพัฒนาผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจในตัวเองและความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารจัดการชุมชน ดังนั้น ความมีจิตอาสด้านความมุ่งมั่นพัฒนา ด้านการเสียสละ และ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นจึงส่งผลให้ระดับความมีจิตอาสาในภาพรวมของครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมาอยู่ใน ระดับมากที่สุด

2. ลักษณะผู้นำ ผลการวิจัยพบว่า พบว่าครูและบุคลากรทางการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.88 (SD=3.338) รองลงมา ผู้นำแบบเสรีนิยม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.81 (SD=2.302) และผู้นำแบบเผด็จการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.16 (SD=3.654) โดยมีคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำ แตกต่างกัน ในระดับน้อยตามลำดับ เนื่องมาจากการแสดงออกของพฤติกรรมที่อาสาทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมของผู้นำวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมาเป็นลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตยและเสรีนิยมมีจำนวน มากกว่า ลักษณะผู้นำแบบเผด็จการ ซึ่ง เป็นลักษณะผู้นำที่เน้นถึงการบังคับบัญชาและการออกคำสั่ง (Commanding and order giving) เป็นสำคัญ ผู้นำชนิดนี้มักจะทำ การตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนมาก และจะไม่ค่อยมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา สถานภาพของผู้นำชนิดนี้จะไปในลักษณะที่ว่าเป็นเจ้านาย (Boss) อย่างเด่นชัด โดยอาจเห็นความสำคัญในด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านความมุ่งมั่นพัฒนาและ ด้านการเสียสละต่อสังคมน้อยกว่า ลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตย และลักษณะผู้นำแบบเสรีนิยม แต่ถึงอย่างไรก็ตามไม่ว่าผู้นำจะมีลักษณะผู้นำแบบใด ก็สามารถ

กล่าวได้ว่าผู้นำทั้ง 3 ลักษณะมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเพียงสิ่งเดียว คือ อาสาทำงานเพื่อพัฒนาวิทยาลัย ซึ่งถือว่าเป็นความมีจิตอาสาลักษณะหนึ่ง ดังเช่นบทความของ ชิดา จำปาเทศ ยอดสุทธิ กล่าว ว่า การทำงานอาสาสมัครเพื่อพัฒนาคนในหลาย ๆ ด้าน เช่น การฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม การพัฒนาภาวะผู้นำ การพัฒนาจิตใจให้มีความเอื้อเพื่อให้ผู้อื่น จัดว่าเป็นจิตอาสาอีกลักษณะหนึ่ง เพราะ ภาวะผู้นำเป็นการรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมไปพร้อม ๆ กัน โดยจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลตั้งแต่ 2 บุคคลขึ้นไป เพื่อพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในการปฏิบัติงานให้สำเร็จต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.ควรศึกษาในตัวแปรอื่นที่อาจจะส่งผลต่อความมีจิตอาสา เช่น บุคลิกภาพ ทักษะคิด ค่านิยม หรือ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้นำที่เคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา กับบุคคลที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา เป็นต้น จะทำให้ทราบปัจจัยใดเกี่ยวข้องกับจิตอาสา เพื่อเพิ่มแนวทางในการส่งเสริมจิตอาสา ให้มีหลายช่องทางมากขึ้น

2. ศึกษากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น เช่น เด็กและเยาวชน มหาวิทยาลัยในหลาย ๆ ภูมิภาค เพื่อให้ได้ข้อมูลหลายแง่มุม และแนวโน้มของผลการศึกษาเทียบกับสถานการณ์ความเป็นจริงได้

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์.(2550).การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ในตะวัน กำหม่อม.(2559). การวิจัยทางการศึกษา เล่ม 2. วิทยาลัยทองสุข:กรุงเทพมหานคร.
- พระมหาสมบุญ สุธมโม.(2557).บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ, 1(1), 89.
- มัลลิกา มัติโก.(2541). จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุจิตรา เกิดวุฒิพร.(2541). ความเห็นของครูปฐมวัยที่มีต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารการศึกษาปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉนาถ ไชยนาพงษ์.(2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีจิตอาสาทางสาธารณสุขของผู้นำชุมชนในจังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์การศึกษาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.